

Sammanfattning på lättläst svenska

Utredningen skulle utreda och lämna förslag i vissa frågor som handlar om svenskt medborgarskap.

Svenskt medborgarskap i dag

Vissa personer blir svenska medborgare när de föds. Andra personer kan söka svenskt medborgarskap på två sätt: genom anmälan eller ansökan. Ansökan kallas också för naturalisation. Utredningen skriver i de olika delarna, om alla sätten att bli svensk medborgare. När personer söker svenskt medborgarskap talar man ibland om hemvistid. Hemvist är bland annat att en person bor i Sverige.

Vad det svenska medborgarskapet betyder

Utredningen föreslår att lagen om svenskt medborgarskap ska börja med en text om vad medborgarskapet betyder. Utredningen kallar denna text för portalparagraf.

Portalparagrafen kan också läsas upp vid medborgarskapsceremonier, när personer som inte är födda som svenska medborgare har fått svenskt medborgarskap.

Utredningen har kommit fram till att detta är vad det svenska medborgarskapet betyder:

Medborgarskapet är det viktigaste rättsliga förhållandet mellan medborgaren och staten.

Medborgarskapet innebär friheter, rättigheter och skyldigheter. Det är en grund för folkstyrelsen och står för samhörighet med Sverige.

För staten är svenskt medborgarskap det viktigaste rättsliga förhållandet mellan medborgaren och staten.

De friheter och rättigheter som svenska medborgare har är mycket viktiga. Bara svenska medborgare får rösta i val till riksdagen. Riksdagen företräder folket. Det är från medborgarna som makten kommer.

Även vissa arbeten som till exempel domare och polis får bara svenska medborgare ha.

Svenska medborgare har också alltid rätt att vara i Sverige.

Utredningen har bitt Statistiska centralbyrån fråga människor som bor i Sverige vad de tycker om medborgarskapet. Svaren visar att medborgarna tycker att medborgarskapet och många av de rättigheter som medborgarskapet ger är viktiga.

Samhörighet med Sverige är viktigt i dagens regler

om svenskt medborgarskap.
Samhörighet kan till exempel
handla om att en person
har bott i Sverige en lång tid
eller att ett barn kommer
att växa upp i Sverige.

En tydligare tanke om samhörighet

De förslag som utredningen lämnar
gör tanken om samhörigheten med Sverige
tydligare och starkare
när det gäller svenskt medborgarskap.

Medborgarskapsceremonier för nya svenska medborgare

Kommunerna ska ordna medborgarskapsceremonier

Utredningen föreslår
att varje kommun varje år
ska ordna en ceremoni
för personer som inte är födda som svenska medborgare
men som senare har fått svenskt medborgarskap.
Utredningen kallar det en medborgarskapsceremoni.

Medborgarskapsceremonier ordnas i dag
av ungefär hälften av alla kommuner i Sverige.
Utredningen har talat med flera kommuner
som ordnar ceremonier.
Många kommuner har sagt
att de vill fortsätta med det.
Många kommuner tycker också
att de själva passar bäst för att göra det.
Kommunerna är närmare de nya medborgarna
än många statliga myndigheter,
till exempel länsstyrelsen.

Nya medborgare ska bjudas in till en ceremoni i den kommun där de bor. Personerna ska själva få välja om de vill vara med i en ceremoni och de ska inte behöva svära en trohetsed eller liknande.

Ett gemensamt budskap om vad medborgarskapet betyder

Ceremonierna ska visa på hur viktigt medborgarskapet är. Man ska välkomna de nya medborgarna som svenska medborgare.

Vid ceremonierna ska kommunerna säga det som står i den nya portalparagrafen i medborgarskapslagen.

Kommunerna får sedan själva bestämma hur ceremonierna ska vara.

Information om ceremonier

Många kommuner vill få veta hur andra kommuner har gjort när de ordnat ceremonier.

Utredningen föreslår att länsstyrelserna ska se till att kommunerna får information om hur ceremonier ordnas i andra kommuner.

Länsstyrelserna ska göra en broschyr med exempel på hur medborgarskapsceremonier kan gå till. Länsstyrelserna ska skicka broschyren till alla kommuner.

Länsstyrelserna ska sedan berätta för regeringen hur det har gått.

Ett högtidligt bevis om svenskt medborgarskap

I dag ska den person som inte är född som svensk medborgare men som senare får svenskt medborgarskap, få ett bevis från Migrationsverket eller länsstyrelsen om att personen blivit svensk medborgare. Dessa medborgarskapsbevis ser ut på olika sätt.

Utredningen föreslår att Migrationsverket och länsstyrelserna ska göra ett enda bevis om svenskt medborgarskap som alla får när de blir svenska medborgare.

Lättare att få svenskt medborgarskap för barn och unga

Många barn kan enkelt bli svenska medborgare om en förälder som har vårdnad om barnet anmäler det till Migrationsverket. Men inte många föräldrar gör det. Utredningen skulle tala om vad man kan göra för att ändra på det.

Härstamningsprincipen och territorialprincipen

Om ett barn blir medborgare i ett land bestäms av två principer: härstamningsprincipen och territorialprincipen.

Härstamningsprincipen säger att ett barn får medborgarskap i samma land som föräldrarna är medborgare.

Territorialprincipen säger att ett barn blir medborgare i det land som barnet föds i.

Härstamningsprincipen är mycket stark i svensk lag. Territorialprincipen är svag i svensk lag.

Utredningen har kommit fram till att en del barn inte blir svenska medborgare trots att de föds i Sverige och kommer att växa upp här och vara en del av det svenska samhället och få samhörighet med landet.

Svenskt medborgarskap ska alltid föras över från föräldrar till barn

Barn som har en förälder som är svensk medborgare växer ofta upp i Sverige eller har mycket kontakt med Sverige. Barnet kan därför ha samhörighet med Sverige på ett sådant sätt att barnet borde vara svensk medborgare.

Utredningen föreslår att ett barn alltid ska bli svensk medborgare när barnet föds om en förälder till barnet är svensk medborgare.

I dag blir ett barn svensk medborgare när barnet föds bara om barnets mor är svensk medborgare, eller om barnets far är svensk medborgare och barnet föds i Sverige eller barnets föräldrar är gifta med varandra. Utredningen tycker att det inte ska spela någon roll för barnets medborgarskap vilken förälder som är svensk medborgare eller om föräldrarna är gifta med varandra.

Barn som föds i Sverige och som kan förväntas växa upp i landet ska bli svenska medborgare när barnen föds

Ett barn som föds i Sverige med föräldrar som inte är svenska medborgare

får inte svenskt medborgarskap när barnet föds.

Ofta kan ett barn som föds i Sverige
förväntas växa upp här i landet
även om barnets föräldrar inte är svenska medborgare.
Om barnet har minst en förälder
som länge har bott här i Sverige
och som har rätt att bo här i landet,
kommer barnet ofta att växa upp här
och ha samhörighet med Sverige.

Utredningen föreslår därför
att ett barn som föds i Sverige
ska bli svensk medborgare automatiskt när barnet föds,
om någon av barnets föräldrar
bor här i landet sedan fem år
och har permanent uppehållstillstånd.

Det är viktigt att barn som föds i Sverige
och som inte har något annat medborgarskap
blir svenska medborgare.
Utredningen föreslår
att ett barn som föds i Sverige
och som inte blir medborgare i ett annat land
ska få svenskt medborgarskap när barnet föds,
om en förälder till barnet
har bott här i Sverige i minst tre år
och har permanent uppehållstillstånd.

Om barnets föräldrar inte vill
att barnet ska vara svensk medborgare
kan föräldrarna begära
att barnet inte längre ska vara det.
Det kan bara göras
om barnet också är medborgare i ett annat land.

Barn ska ha rätt till svenskt medborgarskap efter kortare tid än i dag

I dag säger reglerna att ett barn som har permanent uppehållstillstånd kan få svenskt medborgarskap genom en anmälan om barnet har haft hemvist här i Sverige i minst fem år. Om barnet inte har något medborgarskap räcker det att barnet har haft hemvist här i tre år. Henvist är bland annat att barnet bor här i Sverige.

Utredningen har kommit fram till att barn som växer upp i Sverige ofta har samhörighet med landet och borde kunna bli svenska medborgare efter en kortare tid än fem år.

Barn har olika möjligheter att bli svenska medborgare. Det kan verka konstigt särskilt när det blir skillnader mellan syskon i en familj.

Utredningen föreslår att det ska krävas kortare tid som ett barn har haft hemvist i Sverige för att barnet ska kunna bli svensk medborgare genom anmälan. Om barnet inte är medborgare i något annat land ska det krävas hemvist i två år. För andra barn ska det krävas hemvist i tre år.

Vissa andra frågor om anmälan om medborgarskap för barn och unga

I dag kan en person som har fyllt 18 år men inte 20 år få svenskt medborgarskap genom anmälan, om personen har permanent uppehållstillstånd och hemvist här i Sverige sedan en viss ålder. Henvist är bland annat att en person bor här i Sverige.

Utredningen föreslår att det ska gå att få svenskt medborgarskap genom anmälan fram till dess att personen har fyllt 21 år.

Barn som är födda i Sverige och som inte haft medborgarskap i något annat land sedan de föddes och som har hemvist i Sverige och permanent uppehållstillstånd, kan få svenskt medborgarskap genom anmälan. I dag ska anmälan göras innan barnet har fyllt fem år.

För att det ska bli lättare för barn som föds i Sverige och inte har medborgarskap i något annat land att få svenskt medborgarskap föreslår utredningen att anmälan ska kunna göras till dess att barnet har fyllt 18 år.

Migrationsverket ska informera

Utredningen föreslår att Migrationsverket ska informera om hur barn kan bli svenska medborgare genom anmälan för att fler föräldrar ska känna till det.

Språkbonus

Utredningen föreslår att en person som har visat att han eller hon kan svenska språket tillräckligt bra, ska kunna bli svensk medborgare efter ett år kortare tid än vad som annars gäller. Utredningen kallar det språkbonus.

Utredningen anser att språket förenar människor oavsett var de är födda

och att språket är viktigt för integrationen.

Språkbonusen kan få en person som vill bli svensk medborgare att så snabbt som möjligt lära sig svenska språket.

I dag gäller oftast att en person kan bli svensk medborgare efter att personen har haft hemvist i Sverige i minst fem år.

Det betyder att personen bland annat måste ha bott i Sverige i minst fem år. Personer som inte är medborgare i ett annat land eller är flyktingar kan bli svenska medborgare efter minst fyra år.

Medborgare i Danmark, Finland, Island och Norge kan bli svenska medborgare efter minst två år. Den som inte kan bevisa sin identitet kan bli svensk medborgare efter minst åtta år.

Språkbonusen ska gälla alla, förutom nordiska medborgare som kan bli svenska medborgare efter att ha haft hemvist i Sverige i minst två år.

Språkbonusen innebär att en person som inte har medborgarskap i något annat land eller är flykting, kan bli svensk medborgare om personen har haft hemvist i Sverige i minst tre år. De flesta andra personerna kan med språkbonusen bli svenska medborgare om de har haft hemvist i Sverige i minst fyra år. En sökande som inte kan bevisa sin identitet kan med språkbonusen bli svensk medborgare efter sju år.

För att få språkbonus krävs att en person har gått utbildning i svenska för invandrare, sfi, eller en liknande utbildning vid folkhögskola

och klarat kurs D.
Man kan också få språkbonus
bland annat om man har gjort ett prov
och då bevisat
att man har lika bra kunskaper i svenska språket
som krävs för att klara kurs D.

Erfarenheter av medborgarskapslagen

Hemvistkrav för ansökan om medborgarskap, det vill säga naturalisation

I dag gäller oftast att en person
kan bli svensk medborgare
efter att personen
har haft hemvist i Sverige i minst fem år.
Hemvist betyder bland annat
att en person bor i Sverige.
Personer som inte är medborgare i ett annat land
eller är flyktingar
kan bli svenska medborgare efter minst fyra år.

Medborgare i Danmark, Finland, Island och Norge
kan bli svenska medborgare efter minst två år.
Den som inte kan bevisa sin identitet
kan bli svensk medborgare efter minst åtta år.

Utredningen skulle undersöka
om dessa tidsgränser borde ändras.
Utredningen har kommit fram till
att tidsgränserna inte ska ändras.

Kravet på permanent uppehållstillstånd för EES-medborgare och för vissa familjemedlemmar

Medborgare i Danmark, Finland, Island och Norge
behöver inte ha uppehållstillstånd för att vara i Sverige.
Medborgare i de andra länderna
inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES)
kan i stället för uppehållstillstånd ha uppehållsrätt.

Samma sak gäller för vissa familjemedlemmar till personer som inte måste ha uppehållstillstånd. När en person vill bli svensk medborgare krävs ofta att personen har uppehållstillstånd. Utredningen föreslår att det då ska räcka att personer som är medborgare i länderna inom EES och vissa familjemedlemmar har uppehållsrätt.

Dubbelt medborgarskap

Fram till år 2001 gällde en regel som sa att personer helst inte skulle ha medborgarskap i flera länder. Den regeln gäller inte längre. Många människor tycker det är viktigt att kunna ha ett annat medborgarskap tillsammans med det svenska medborgarskapet. Utredningen tycker att det ska fortsätta vara möjligt att vara medborgare i flera länder.

Återfående av svenskt medborgarskap

Utredningen föreslår nya regler som gör att vissa personer som förut varit svenska medborgare men nu i stället är medborgare i ett annat land, ska kunna bli svenska medborgare igen om personerna anmäler att de vill det.

Nordiska medborgares möjligheter till anmälan

Medborgare i Danmark, Finland, Island eller Norge kan bli svenska medborgare genom att anmäla att de vill det.

I dag gäller det bara personer som har fått medborgarskapet i det andra nordiska landet på ett annat sätt än efter ansökan.

Utredningen föreslår att möjligheten att bli svensk medborgare genom anmälan ska gälla för alla medborgare i Danmark, Finland, Island och Norge. Det ska alltså även vara möjligt för den person som har fått medborgarskapet i det nordiska landet efter ansökan att bli svensk medborgare genom anmälan.

Svenskt medborgarskap och EU-medlemskapet

Utredningen har utrett hur Sveriges medlemskap i EU, påverkar frågor om medborgarskap i Sverige.

Utredningen har kommit fram till detta:
Reglerna i EU säger att varje stat som är medlem i EU själv får bestämma reglerna för hur man får och blir av med medborgarskap i den egna staten.
Men när staterna som är medlemmar i EU bestämmer reglerna måste de tänka på reglerna i EU.
Det finns inget som säger att Sverige inte följer EU:s regler.

Tillträde av Europarådets konvention om undvikande av statslöshet i samband med statssuccession

Utredningen har också utrett om Sverige ska skriva under Europarådets konvention om undvikande av statslöshet i samband med statssuccession.
Statssuccession handlar om att ett land tar över ett annat land eller en del av ett annat land.
Statssuccession är också när ett land blir flera nya länder.

Utredningen föreslår att Sverige ska skriva under konventionen.

När ska utredningens förslag börja gälla?

Utredningen föreslår att de nya reglerna ska börja gälla 1 april år 2015.

Kostnader och andra frågor

Om det som utredningen föreslår blir gjort kommer det att kosta pengar för bland annat Migrationsverket och Skatteverket och kommunerna.

Utredningen tycker att Migrationsverket och Skatteverket och kommunerna ska få ersättning.

Utredningen tror också att bland annat förslaget om språkbonus är bra för integrationen.

Utredningens förslag gör att det blir lättare för barn och ungdomar att bli svenska medborgare.